

Verlag Monumentencommissie donderdag 9 april 2020 13:30 - 15:30 uur

Locatie: online met Skype

1. **Presentatie**

Tuinhistorisch onderzoek pastorietaan Kerkstraat 35 Voorthuizen gemeentelijk monument

De gemeente Barneveld heeft de heer Blok van SB4 gevraagd een tuinhistorisch onderzoek te doen naar de tuin rondom de pastorie.

2. **Vergunningaanvragen**

**2020W0251, 25 appartementen Kerkstraat, Jan Steenstraat,
Rembrandtstraat, Voorthuizen**

(gemeentelijk monument)

Op een gedeelte van de pastorietaan komt het aangevraagde appartementencomplex te staan.

3. **Rondvraag en sluiting**

--> Om 13:45 uur wordt de vergadering van de monumentencommissie online gestart door de voorzitter.

De heer ir. E.M.J. Blok van SB4, Bureau voor Historische Tuinen, Parken en Landschappen is aanwezig voor de presentatie en het beantwoorden van vragen.

Naast de gebruikelijke commissieleden is een landschapsdeskundige aanwezig vanuit het Gelders genootschap.

De heer Stam is aanwezig namens de gemeente.

De heer Korteweg, woonachtig aan de Kerkstraat 33 en de heer Van Helden, woonachtig aan de Rembrandtstraat 22, zijn aanwezig als toehoorders/ insprekers.

Agendapunt 1

- Presentatie

De heer Blok van SB4 geeft een presentatie van het concept rapport van 6 april 2020 van de Tuinhistorische analyse en waardestelling van het Pastoriebos in Voorthuizen.

De geschiedenis van het gebied wordt toegelicht met behulp van kaarten en beeldmateriaal.

Er wordt o.m. gesproken over:

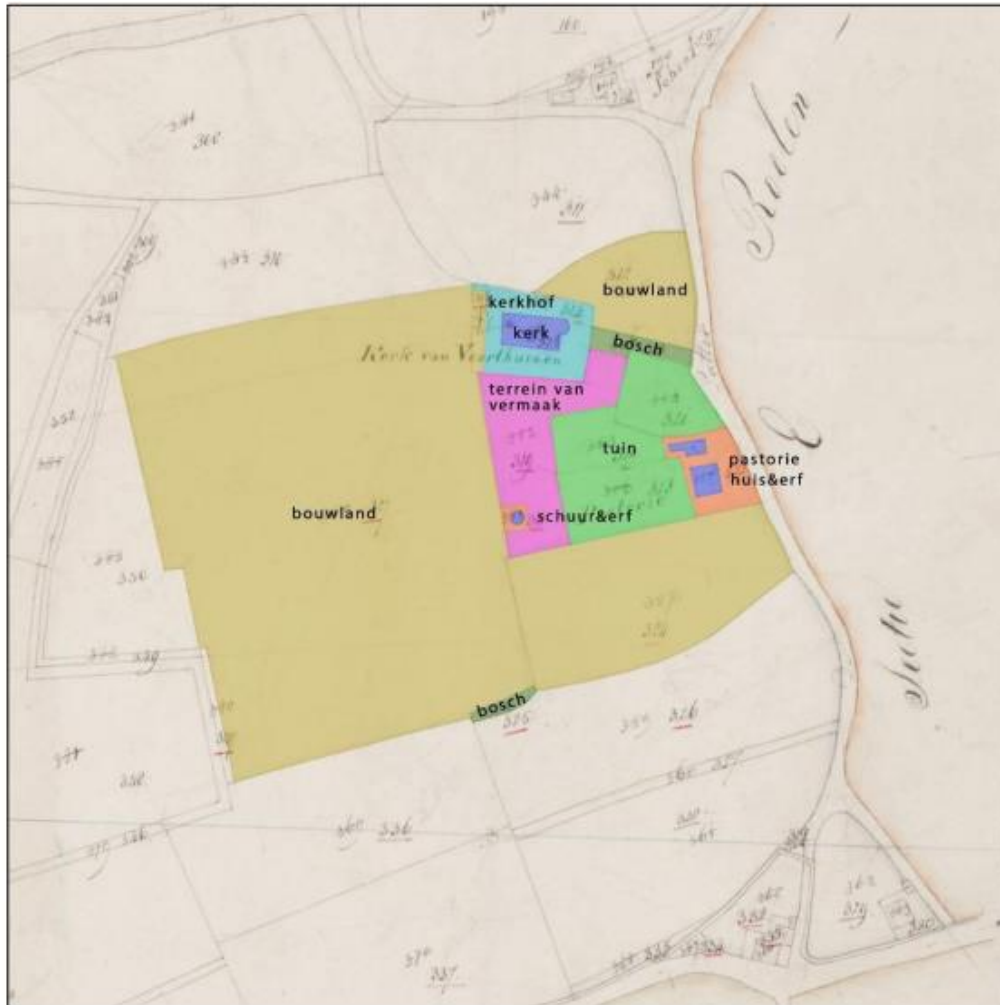
-De bouw van de oude pastorie in 1785,

-De in 1832 kadastraal aanwezige moestuinen, gebruikstuinen, het terrein van vermaak, de sieraanleg, het heuveltje achterin terrein, de gesloopte schuur, de open ruimten en de bomen;

-De oude kaarten van veelal de kerk, het pad aan de westkant, het veldpaadje (nu oude kerkepad);

-De bouw van de nieuwe pastorie in 1939 ten noorden van de oude pastorie op de voormalige moestuin;

-De perceelgrenzen, het omhaagde stukje tuin locatie kerkheem, de bouw van het dienstencentrum.

Afb. 2.5: Uitsnede van het Kadastraal Minuutplan, Gemeente Voorhuizen, Sectie D, tweede blad, 1832. (Herkomst: RCE, bewerkt door SB4.)

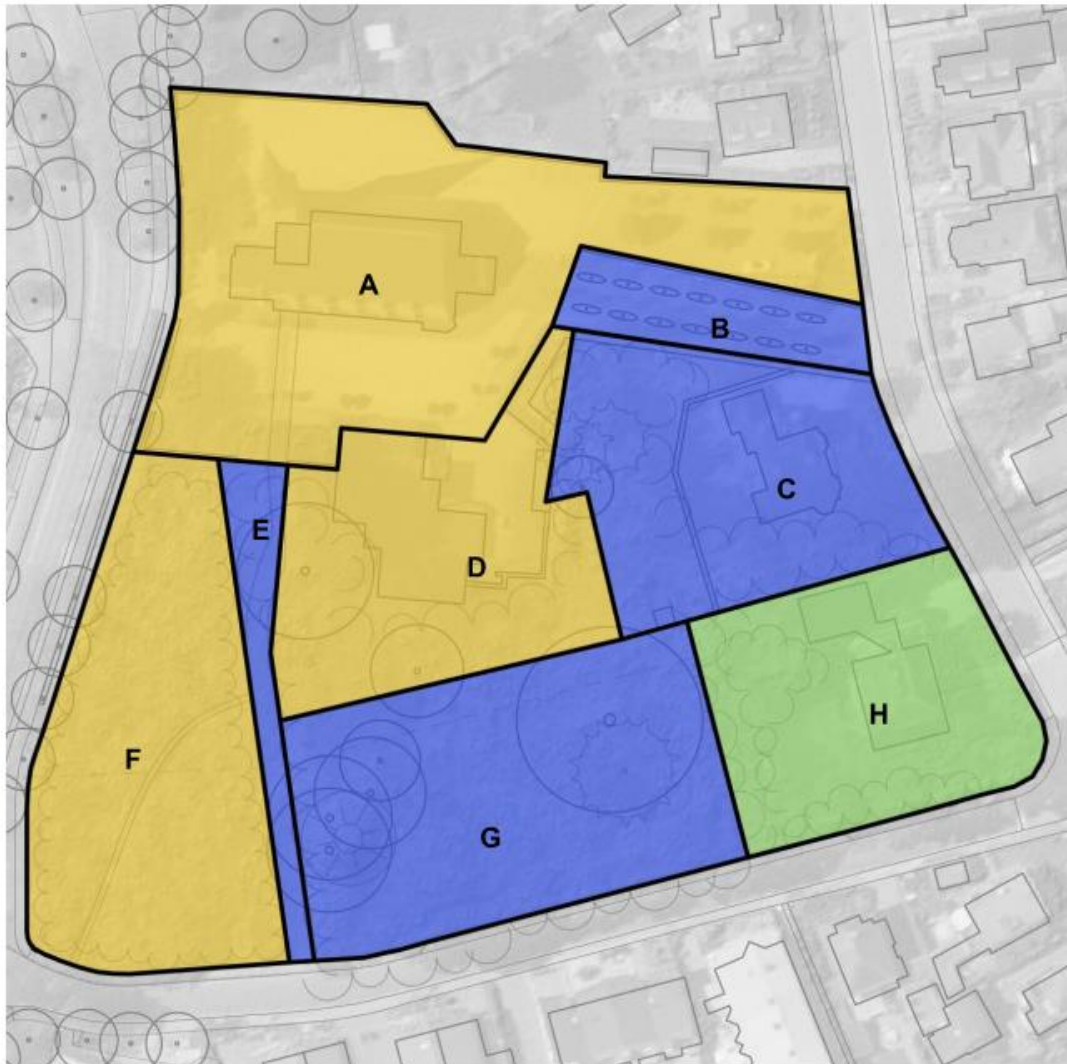
De volgende kaarten met de deelgebieden, elementen en de tuinhistorische waardestelling worden getoond. De waardestelling en bijbehorende onderbouwing worden toegelicht.

De als indifferent aangeduide gebieden zoals gebied D rondom 't Kerkheem hebben geen bijzonder tuinontwerp en geen bijzondere waarde.

De gebieden B, C, E en G worden hoog gewaardeerd. Het oude kerkepad is als route nog herkenbaar, De pastorietuin is tot stand gekomen in samenhang met de woning. Er is een eenheid in het ontwerp. Het park van de oude pastorie kent een lange historie en bevat bijzondere bomen.

De tuin van de oude pastorie, gebied H wordt als positief gewaardeerd. De achterzijde is bijvoorbeeld nu in gebruik voor parkeren, de voorzijde is nog wel intact.

De recente beukenhaag in de nieuwe pastorietuin wordt gezien als een negatief element.

Afb 4.1: Deelgebieden.

- A. Kerk en omgeving
- B. Toegangspad
- C. Tuin nieuwe pastorie
- D. 't Kerkheem en omgeving
- E. Oude Kerkepad
- F. Naaldbos
- G. Park oude pastorie
- H. Tuin oude pastorie

	hoog
	positief
	indifferent
	negatief

Afb 4.2: Elementen

1. Beplanting tuin nieuwe pastorie
2. Haag in tuin nieuwe pastorie
3. Beplantingen van park oude pastorie
4. Heuvel met lindes

	hoog
	positief
	indifferent
	negatief

- Vragen monumentencommissie

Er worden complimenten gegeven door de commissie voor het grondige onderzoek en de duidelijkheid en volledigheid van het rapport.

Vragen commissie:

1. Het gebied rondom de kerk wordt aangeduid als indifferent, de kerk als object is daarin toch wel waardevol?
2. Zijn de platanen aan de Rembrandstraat ook meegenomen in het onderzoek?
3. Op afbeelding 2.13 en 2.14 in het rapport staat de kerk te midden van hoog opgaande bomen. Wanneer zijn deze verwijderd?

Afb. 2.13: Noordwestgevel van de kerk, z.j. (Herkomst: website Oud Voorhuizen, geraadpleegd februari 2020.)

4. Op afbeelding 2.26 zijn scherp omliggende stukken land te zien. Hoe zit het daarmee?

Afb. 2.26: Kerk met pastorietuinen, luchtfoto, 1947. (Herkomst: Kadaster, nr. 32EZ-VI-223-1947.)

Reactie van de heer Blok:

ad 1. Het onderzoek ziet niet op de waardstelling van de kerk zelf, alleen op de tuinhistorische waarde. Er is geen waarde qua tuinaanleg rondom de kerk. Dit gebied staat los van de samenstelling van de waardevolle pastorietuin en de overige uitspringende bomen. Dit gebied hoort van oudsher bij het terrein van vermaak, dat meer bestemd was voor de dominee en niet zozeer voor het publiek en kerkgangers.

ad 2. Er is in de directe omgeving nog wel meer aanwezig qua bomen maar dit is niet meegenomen in dit onderzoek omdat het niet direct te maken heeft met het plangebied.

ad 3. Waarschijnlijk waren de hoog opgaande bomen rond de kerk kaprijp. Deze waren er waarschijnlijk voor praktisch gebruik (de opbrengst van het hout). De kerk deed het beheer van het bos. Volgens de heer Korteweg was er in 1978 nog bos. De heer Blok heeft het tijdstip van verdwijnen niet kunnen achterhalen.

ad 4. De scherp omliggende stukken op afbeelding 2.26 hebben geen waarde. Het is onduidelijk wat hiervan de functie was, wellicht een nutstuin of moestuin.

- Inspraakronde

De heer Van Helden geeft complimenten over de gedegenheid van de presentatie van het rapport en de geschetste geschiedenis. Hij heeft drie opmerkingen:

- Zijn de bomen achter 't Kerkheem, de drie oude eiken en de venijnboom apart benoemd? (*dat is het geval*);

- De platanen aan de Rembrandtstraat zijn een punt van zorg. Vooral omdat de gemeente deze recent is komen opmeten;

- Er is een verschil in de rapportage over de bomen in 2020 ten opzichte van die van 2013. In de meest recente Boom Effect Analyse worden een aantal grote bomen niet meer genoemd. Deze zijn weggehaald zonder kapvergunning. Deze zijn nu dus niet meegenomen in het onderzoek.

De heer Korteweg stelt zich voor als eigenaar van de nieuwe pastorie en geeft complimenten voor het grondige onderzoek en de waardering voor de aard van het gebied.

Op de aanwezigheid van de beukenhaag wordt al gehandhaafd. De kerk moet de heg weghalen en heeft toegezegd dit te gaan doen. Er volgt een gesprek met de kerk over de gevolgen van het gebruik van het stuk tuin. Verder heeft de heer Korteweg geen vragen.

- Inhoudelijke reactie commissieleden

De vraag van de voorzitter aan de commissie luidt of er nu een volledig rapport ligt in relatie tot het te beoordelen bouwplan?

De commissie is inhoudelijk akkoord. Wel dient er nog een redactieronde te worden uitgevoerd.

Agendapunt 2

Onder dit punt worden de nieuwbouwplannen in relatie tot het gebied toegelicht. Hiertoe is door de heer Blok van SB4 een effectbeoordeling opgesteld.

- Presentatie

De heer Blok licht de effectbeoordeling toe.

De situatie, met daarop het nieuwe bouwvolume met 25 woonunits ten zuiden van de kerk dat is aangevraagd, wordt getoond en toegelicht. De nieuwe pastorie aan de Kerkstraat 33 met tuin is een gemeentelijk monument. Het nieuwbouwplan is geprojecteerd over de samengestelde waarderingskaart van het aanwezige groen.

Er zijn ingrepen in de deelgebieden met een hoge waarde en in indifferente deelgebieden.

De appartementen komen deels in de pastorietaan, dicht op de haag en de nieuwe pastorie te staan. De ruimtelijkheid van de pastorietaan wordt aangetast door de voetprint en de hoogte van het nieuwe gebouw.

Het nieuwe parkeerterrein gaat door de oude lijn van het historische kerkepad. Hoewel deze in het verleden al eens is verlegd aan de noordzijde, (vroeger liep het pad langs de kerk) heeft dit kerkepad nog steeds een hoge waardering. Met de aanleg van het parkeerterrein wordt hieraan afbreuk gedaan.

De bomen ten zuiden van het bouwplan worden maar net gehandhaafd. Er is niet direct een risico maar wel een zorg over het wortelpakket en de kroonprojectie van de bomen. Verder beperken deze bomen ook het daglicht in de appartementen en staan zo wellicht in de weg, waardoor hun toekomst alsnog onzeker is.

Het bouwplan is grotendeels geprojecteerd op indifferente gebieden, maar ook hoog gewaardeerde groengebieden worden aangetast. Vanuit de tuinhistorische waardering is het bouwplan niet aanbevelenswaardig te noemen.

- Vragen monumentencommissie

1. Is er een vastgesteld bomenbeleid in de gemeente Barneveld en hanteert de gemeente een herplantplicht indien (waardevolle) bomen gekapt worden?
2. Gaat de haag in de pastorietaan weg? En hoe wordt dan omgegaan met de open tuin?

ad 1. De heer Stam antwoord:

Er is geen specifiek bomenbeleid in de gemeente Barneveld. De Boom Effect Analyse van het gebied en het advies van de boomdeskundige krijgen echter voldoende aandacht in procedure van het bouwplan. Het tuinhistorisch onderzoek is juist gevraagd om te weten te komen welke waarde aan de bomen toegekend moet worden.

Het sparrenbos aan de westzijde waar het parkeren gaat plaatsvinden heeft geen duurzame toekomstverwachting. Het zou al verdwijnen. Het is eigendom van de gemeente en de kerk (en gaat over naar ontwikkelaar). Het bos ten zuiden wordt opgewaarderd, het achterstallig onderhoud wordt aangepakt. De gemeentelijke gronden worden opgeknapt. Het tuinhistorisch onderzoek biedt hierin houvast. Het wordt meegenomen in de te ontwikkelen plannen.

De Rembrandtstraat was de oude ontsluiting van het dorp maar wordt in verband met de aanleg van de nieuwe Rondweg afgewaardeerd. Er heeft een inventarisatie plaatsgevonden van wat er nu aan bomen staat (vandaar de inmeting). De toekomst van de bomen waaronder de platanen wordt meegenomen in het ontwerp van de transformatie van de Rembrandtstraat.

Een herplantplicht is zeker aan de orde. Dit hangt af van de conditie van de bomen. Hierin wordt een afweging gemaakt.

ad 2. De heer Blok geeft aan dat de beukenhaag wordt verwijderd zoals hij dat eerder van de heer Korteweg begreep. Hoe dat moet met veiligheid en privacy wordt later besproken met het kerkbestuur.

- Inspraakronde

De heer Korteweg geeft aan dat zijn privacy wordt besproken met het kerkbestuur als de heg weggehaald is. Als daar niet uit te komen valt volgt er nog een bezwaar naar de gemeente over het handhavingsbesluit. Inhoudelijk heeft de heer Korteweg verder geen vragen

De heer Van Helden bedankt de heer Blok voor de analyse en geeft de volgende opmerkingen:

- Er moet aandacht zijn voor de bestaande bomen die bij de beoogde nieuwbouw komen. Het gebouw wordt groter en de grote bomen groeien naar het noorden. De bestaande eiken en de venijnboom komen in gevaar, dit is een punt van zorg.
- In het sparrenbos staan ook loofbomen met een omvang van meer dan 80cm. Als het sparrenbos bij de ontwikkeling wordt gekapt ten behoeve van het parkeren gaat het laatste stukje groen in Voorthuizen weg en de dieren (vogels, insecten, vlinders, vleermuizen) ook. Het is zonde maar het eigen onderzoek vindt nog plaats, er zijn omissies in het rapport van de bouwer. Aanvullend Flora en Fauna onderzoek is nodig.
- De Rembrandtstaat kan niet smaller worden vanwege de toegang en de brandweerroute.
- Het opknapposje ten zuiden staat niet op tekening van de bouwer ook al is dit in het verleden wel aangeduid.

- Inhoudelijke reactie commissieleden

De commissie concludeert dat het bouwplan weinig rekening houdt met de bestaande kwaliteit van de groene omgeving. Het gebouw en de parkeerplaats zijn in zichzelf gericht en hebben geen ensemblewaarde. Het achterstallig onderhoud en het bos verbeteren is goed, maar wat wordt het eindplaatje. Het is deels een verbetering maar het totaal is een verslechtering.

Het voornemen van de gemeente om een deel van het park op te knappen, wordt door de commissie gewaardeerd. Maar dit weegt onvoldoende op tegen de kwaliteitsvermindering en verlies van bestaand waardevol groen van het totale gebied als het bouwplan wordt uitgevoerd.

Specifiek de waarde van de tuin van de nieuwe pastorie wordt door het bouwplan aanzienlijk aangetast.

De commissie concludeert dan ook dat het bouwplan in deze vorm niet aanvaardbaar is. Mocht er een nieuw plan voor het gebied worden ontwikkeld, dan wil de commissie daar nu alvast de volgende randvoorwaarden voor meegeven:

- Het historische kerkepad behouden, niet bebouwen en daar geen parkeerplaatsen toestaan;
- De pastorietaan onbebouwd laten;
- De bomen aan de zuidzijde ruim ontzien;
- De hoog gewaarde (groen)elementen ruim ontzien.

CONCLUSIE commissie (door voorzitter):

NIET AANVAARDBAAR

De voorzitter merkt nog op dat het een advies betreft richting college. Benadrukt wordt dat het aan het college is om dit advies al dan niet over te nemen. Het college kan andere overwegingen dan alleen de tuinhistorische en monumentale waarden laten meewegen.

Het inzicht vanuit het rapport heeft deze conclusie nu gebracht. Het advies betreft niet de verschijningsvorm van het nieuwe gebouw an sich, alleen de impact hiervan op de pastorietaan als gemeentelijk monument en in relatie daarmee het gebied als geheel.

Agendapunt 3:

Rondvraag - geen punten